

سری آبی بادھا

تأملی بعد ہاں رینکو کاواٹوچی
سیارنگا عالی

سرشناسه: علایی، کیارنگ، ۱۳۵۵
عنوان و نام پدیدآور: سوی آبی بادها: تأملی بر عکس‌های رینکو کاوائوچی / کیارنگ علایی
مشخصات نشر: تهران: حرفه، هنرمند، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری: ۱۶۰ ص: مصور
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۷۵۹-۱۳-۶
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
موضوع: کاوائوچی، رینکو، ۱۹۷۲-م.
موضوع: Kawauchi, Rinko
موضوع: عکاسی- ژاپن
موضوع: عکاسی هنری
رده‌بندی: TR ۶۴۷/۱۳۹۲
رده‌بندی دیویدی: ۷۷۹/۹۵
شماره کتابشناسی: ۳۳۸

سوی آبی بادها/ تأملی بر عکس‌های رینکو کاوائوچی
ترجمه: کیارنگ علایی
ناشر: حرفه هنرمند
طراح گرافیک: سعید مزینانی/ نظارت چاپ: مهدی زندانی
چاپ: نظر/ صحافی: طیف نگار
چاپ اول: ۱۳۹۳
شمارگان: ۲۰۰۰ جلد
همه حقوق این کتاب محفوظ است - تکثیر یا تولید مجدد آن کلی و جزئی
به هر صورت (چاپ، فتوکپی، تصویر و انتشار الکترونیکی) بدون اجازه ناشر ممنوع است
نشانی: تهران صندوق پستی ۱۸۹۵-۱۶۳۱۵۵ / تلفن: ۸۸۴۶۲۳۴۲
شابک:

متن غیر تصویری این کتاب برگردانی است گزیده از کتاب های

the eyes, the ears (Rinko Kawauchi), Foil Pub.

Haiku (Nahoko Tawaratani) Tokyo Pub.

the way of Chuang Tzu (Thomas Merton) Mc Clelland & Stewart Pub.

فہرست شاعران

- آو/ ۱۰
الن ریلی سر ۶۶
اتومس کامرس/ ۷۳
اریک امانر ۹۳
ایزہ/ ۳۴
ال. ای. دیویدسون
اواجینا. وینسورا/ ۴۶
ایسا/ ۱۲
باب بیلدمن/ ۸۵
بن چو/ ۱۵۲
پرتیشیا نیبائر/ ۷۴
ٹاکا ری کیکاکو/ ۹۵
ٹاکہ جی/ ۳۵
ٹاکہ نو/ ۹۷
جیک کین/ ۱۲۱
سجول دات/ ۱۵۰
سجوانگ دزو/ ۱۵۹، ۳۹، ۳۱، ۲۸
چاین جو/ ۱۳۸
- ران سنسو/ ۸۴
رویگان نایگو/ ۱۳۶، ۱۱۵
رینکو کاوانوچی/ ۷۸، ۳۲
ساکا گوچی گایشی/ ۵۴
سوسکی/ ۳۶
سی شی/ ۵۶، ۵۳
شو/ ۸۰
کی تسورایوکی/ ۴۴
جو/ ۱۰۸
یکونو موتونو ہیتومارو/ ۷۱
کیورابی/ ۳۴
لانودزو/ ۱۵۷، ۱۱۷، ۱۱۶، ۵۲، ۵۱، ۵۰
ماتسوبا شو/ ۱۲۲، ۱۱۹، ۹۴، ۶۸، ۳۳
مارا مان/ ۱۴
ماریا شیمی/ ۱۰۶
مکوکو/ ۱۰
موراساکی شیکیبو/ ۲
ہوساکو/ ۶۳

از رنکو تا رینکو!

آن چه در این کتاب مطالعه خواهید کرد یک بازی است! من نام آن را بازی قرابت می‌گذارم. بازی که می‌تواند در نهایت منجر به ایجاد یک احساس حسن نیت و ریشاوندی و وحدت بین دو مؤلفه متفاوت با خصیصه‌های کاملاً متضاد شود؛ یعنی شعرو عکس.

یعنی قرابت کمالاتش اتفاقی شاعرانی در تهن‌های گذشته و عکاس جوانی در حوالی هم‌اکنون.

حقیقتی است که همه از احساس لذت می‌بریم. از چیدن چیزهایی که در ظاهر با هم جور نیستند. اما یک قالب خاص؛ کنار یکدیگر معنایی تازه و متفاوت می‌یابند. این چیدمان به ما را متوجه شباهت‌هایی می‌کند که در ظاهر امور پیدا نیست. به قول من:

کارنیکان را قیاس از خود مگیر
گرچه باشد در نوشتن، شیر شیر
آن یکی شیر است اندر بیادیه
آن دگر شیر است اندر بیادیه
آن یکی شیر است کآدم می خورد
و آن دگر شیر است کآدم می خورد (۱)

اما این بازیچه‌ها چه فایده‌ای دارد؟
در پاییز سال گذشته، یادداشت کوتاهی در معرفی کارهای رینکوکاوا توچی در
وبلاگ عکاسی ایران منتشر کردم. بدون آن که بدانم این یادداشت نظر شهریار
توکلی را جلب کرده است. که در آن یک سال زمان کافی بود تا به لطف شهریار،
کتابی از آثار رینکوکاوا توچی (۲) به دستم رسید. بسته‌ای کوچک با لفافی
پلاستیکی مملو به پست ایران و انبساطی درمایی که ماهی‌های مختلف
آب شور را معرفی می‌کردند. در این بسته کوچک کتابی بود که مثل دیگر

کتاب‌های عکاس (اوشانزده کتاب منتشره در سال‌های ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۳ دارد) خواننده‌اش را برای دقایقی از فضایی متعارف عکاسی خارج می‌کرد و به دنیایی شخصی رهنمون می‌ساخت.

نوشتن درباره این عکس‌ها بسیار سخت بود و پرداختن به آن‌ها سخت‌تر. باید یک بازی به راه می‌افتاد. یک بازی باشکوه که به تأملی براین عکس‌ها بیانجامد؛ اما تأملی از جنس خوداین عکس‌ها.

برای شروع این بازی قربت، کار ساده‌ای در پیش نداشتیم. در بعد از ظهر یک روز داغ و بهار خودش را بدجوری از پنجره اتاق کوچکی در ضلع جنوبی ساختمان تازه در خیابان خواجه عبدالله تهران به داخل می‌زد، به شهریار توکلی پیستباد ادم می‌زد، برای همراهی عکس‌های رینکو کاواوئوچی به اشعار دوره جوانگ دزوشا می‌خواندم، دانستم که این سفر، به اندازه کافی هیجانات انگیز خواهد بود. به دلالت بر این سفر به یادگار می‌ماند. اول اینکه جوانگ دزوشا شاعری بسیار زیاده‌گراست. اشعار و دست‌نوشته‌های او از ایجاز فراوانی برخوردارند.

دوم اینکه زبان در آثار دزوبه دور از پیرایه‌هایی است که شاعران هم نسل خود در آثارشان دارند.

سوم اینکه کارهای او در عین غنی بودن، همه کس فهم و ساده‌اند و به طبع کلی ادبیات داثویی در میان مردم شرق به دلیل همین سادگی‌هایش مخاطبان روشن‌فکر و توده‌های مردم را به خوبی به خود جذب می‌کند.

البته این را نباید از منش خاص شاعرانش جدا دانست. کما اینکه در والایی سخنرانی است که دزوبه همین بس که او خوش‌تر می‌داشت لاک پستی باشد زند که در گل‌ها می‌جنباند به جای آن که مرده‌ای باشد در تابوت زرین!

و بالاخره اینکه به این تعبیر زیبای علی محمد حق شناس معتقدم که می‌گوید: «هنر شعر این است که معنا را با نگفتن می‌گوید و آن معنا که در شعر عملاً آورده شود، اصلاً معنی اصلی و مطلوب شاعر نیست.» (۳) و به زعم من عکس‌های کاوائوچی نیز در این نگارن و نمایش ندادن خصیصه‌ها و چیزهایی از این زندگی هستند.

این دلایل کافی بود تا به دلیل نزدیکی های ساختاری با اثر کوانوچی عکس .
بخش زیادی از شعرهای این کتاب را از متون کهن دزو انتخاب کنم . چرا
که عکس های کوانوچی تأملی دیگر را می طلبیدند و هرگز نمی شد با همان
لباس استریلی که به سراغ عکس های زندگی روزمره در نیمه دوم قرن گذشته
می رویه . کارهای کوانوچی را نیز مورد واکاوی قرار دهیم .

در نگاه اولیه و تأمل اجمالی بر کارهای رینکو کوانوچی آن چه به نظر می آید
برخی به هند و حصر کارها و خلوت بودن فضاها است . این خصیصه که در
فصل های دوره عکاسی مدرن دیده می شود بی درنگ مرابه یاد سبک
زندگی و ژانرهای آن می اندازد . اگر به معماری زاین توجه کنیم می بینیم
که آن ها در سبک معماری و حتی تزیین اتاق های خود . بیشترین سادگی را
استعمال می کنند . این ژانرهای رینکو ها بسیار خلوت و آراسته است . مثلاً
در اتاق نشیمن وسایل زیادی را متراکم نمی کنند . از گلدان به تعداد زیاد در
فضای نشیمن و پشت پنجره ها قرار نمی دهند و حتی در قلمدان های
چوبی میزشان نیز از قرار دادن تعداد زیادی قلم پرهیز می کنند .

عکس‌های کاواثوچی از جهت نظم بصری در زیر مجموعه چنین نگاهی قرار می‌گیرد.

ایجاز در این عکس‌ها حرف اول را می‌زند؛ حیواناتی که عمدتاً در مرکز قاب رها شده‌اند و فضای خالی اطرافشان نیز هیچگونه اطلاعاتی درباره چرایی این رها شدن به مخاطب نمی‌دهد. ساختار بصری عکس‌ها نوعی استحاله حیوانات را در فضای زندگی آدمیان به رخ می‌کشد و از این بابت آن‌ها گویی غارن‌گرا را مرکز ریش‌اند. جغد سفیدی که پشت به دنیایی سراسر رنگ به دور از مرکز ریش‌اند، گنجشک، ماهی و شبپره‌ی رها شده در فضایی خالی که گاهی برای واگرایی آنها در قاب نوعی نزول و فرو افتادن را تداعی می‌کند. قورباغه کوچک به دنیایی سبز قرار دارد اما همچنان اقامت بر دست انسان را بر فضایی ناآشنا هم آمیز طبیعت اطرافش ترجیح می‌دهد. او در جای راستین خویش قرار گرفته و همانطور که در عکسی دیگر از عکاس؛ پرنده‌ها در برزخ میان دریا و شهر، و به گونه‌ای در جایی دیگر؛ ماهی‌های قرمزی که به سرنوشتی هول‌انگیز در یک پلاستیک بسیار کوچک در هم